

instytut muzyki i tańca

I Kongres Tańca

Raport o stanie tańca w Lublinie i na Lubelszczyźnie

2011

Oprac. Ryszard Kalinowski

Copyright -(c) Instytut Muzyki i Tańca 2011

I KONGRES TAŃCA

RAPORT O STANIE TAŃCA W LUBLINIE I NA LUBELSZCZYŹNIE

Spis treści

1. Wstęp historyczny.....	3
2. Wykaz i charakterystyka działających podmiotów.....	4
2.1. Zespoły i twórcy.....	4
2.1.1. Zespoły tańca ludowego.....	4
2.1.2. Zespoły tańca współczesnego.....	5
2.1.3. Balet klasyczny w różnych formach.....	6
2.1.4. Inne formy tańca.....	6
3. Infrastruktura.....	7
3. 1. Teatry i centra kultury.....	7
3. 2. Domy kultury, uczelnie, szkoły.....	7
4. Sugestie dotyczące możliwości rozwoju regionalnego.....	8
5. Podsumowanie.....	9

1. Wstęp historyczny

Taniec w Lublinie i na Lubelszczyźnie związany jest z **trzema zjawiskami kulturowymi: twórczością ludową, teatrem alternatywnym oraz kulturą masową**. Istnieją również formy nawiązujące do baletu klasycznego i flamenco, ale są one mało rozpowszechnione.

Historia tańca w regionie lubelskim sięga lat 40. i 50. XX wieku i związana jest przede wszystkim z działalnością zespołów tańca ludowego, a także z nurtem teatru dramatycznego i muzycznego. W roku **1947** rozpoczął działalność **Teatr Muzyczny**, w którym taniec zawsze był jednym z ważnych elementów widowiska scenicznego. Istniejący od roku **1886 Teatr Wielki (obecnie Teatr im. Juliusza Osterwy)** także wykorzystywał różnorodne formy taneczne podczas spektakli teatralnych, podobnie jak miało to miejsce w najstarszym z lubelskich teatrów, czyli **Teatrze Starym** (którego historia sięga roku 1418). Mimo działalności wymienionych teatrów, to przede wszystkim zespoły ludowe nastawione były na promocję tańca jako głównego środka ekspresji twórczej, a jednocześnie nośnika tradycji i kultury ludowej. Głównym miejscem działania tych zespołów był i nadal pozostaje Lublin, ale także w regionie znajdziemy kilka ważnych i dobrze zorganizowanych ośrodków tańca ludowego.

Bardzo ważnym okresem dla kształtowania się zjawiska tanecznego, określanego później jako **teatr tańca**, były lata **70. i 80. ubiegłego stulecia**. Był to czas niezwykle bogatej i oryginalnej działalności teatrów alternatywnych, które nierzadko wybierały język ruchu jako jedno z głównych, a czasem wręcz podstawowych narzędzi ekspresji twórczej. Tak było w przypadku **Teatru Wizji i Ruchu Jerzego Leszczyńskiego (1969-2008)**, a ciągle jest w przypadku **Sceny Plastycznej KUL Leszka Mądzika (1970)** i **Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice” Włodzimierza Staniewskiego (1977)**. Te i inne lubelskie grupy teatralne wywodzące się najczęściej z ruchu studenckiego były prekursorami nowych form organizacji zespołu teatralnego, jak i alternatywnych sposobów komunikacji z widzami.

Dzięki fermentowi twórczemu lat 70. i 80. powstała **Grupa Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej Hanny Strzemieckiej**, jedna z najważniejszych instytucji artystycznych dla rozwoju tańca na Lubelszczyźnie, działająca do dziś. Powołana do życia w roku 1993 GTWPL swoją misją artystyczną nawiązywała do Zespołu Gimnastyki Artystycznej z roku 1977 oraz zespołu tańca nowoczesnego „Pandora” (1983), które także działały przy Politechnice Lubelskiej – najpierw z udziałem, a potem pod kierownictwem Hanny Strzemieckiej. Naturalną konsekwencją działalności GTWPL oraz aktywności i organizacyjnej determinacji Hanny Strzemieckiej, przy współudziale kilku jej tancerzy, w roku 2001 powołany został do życia **Lubelski Teatr Tańca**, którego siedzibą stało się **Centrum Kultury w Lublinie**.

Początek nowego stulecia to także ogromny wzrost aktywności najmłodszego pokolenia tancerzy pozostających pod ogromnym wpływem kultury masowej, a przede wszystkim muzyki popularnej i mediów promujących nowe style tańca, takie jak hip-hop czy breakdance. Zarówno w Lublinie jak i regionie zaczęły powstawać grupy tańca skupione przy domach kultury i szkołach zajmujące się nauką i tworzeniem lub „odtworzeniem” choreografii podpatrzonych u swoich idoli. Obok powstałych jeszcze w latach 90. XX stulecia formacji w stylu disco, a także dość licznych szkół tańca towarzyskiego, grupy te skupiają w swoich kręgach bardzo dużą liczbę młodych tancerzy marzących o karierze i popularności choćby na miarę występu w programie *You can dance*. W licznych przeglądach i konkursach tańca, organizowanych na terenie Lublina i regionu, w ostatnich latach zdecydowanie

dominują właśnie te formy tańca, nadając ton kulturze tanecznej pokolenia nastolatków. Można jednak też zaobserwować wśród tych zespołów rosnącą tendencję do otwierania się na inne formy tańca, w szczególności taniec współczesny.

2. Wykaz i charakterystyka działających podmiotów

2.1. Zespoły i twórcy

Zdecydowana większość działających na terenie Lublina i Lubelszczyzny zespołów tańca ma charakter amatorski, a jedynie ich kierownicy i niekiedy wiodący tancerze mają status profesjonalisty, tzn. posiadają uprawnienia zawodowe do pełnienia danej funkcji. Tylko kilka podmiotów działa w pełni profesjonalnie – w oparciu o umowy o pracę dla tancerzy i choreografów. Jednak niezależnie od formalnych uwarunkowań, to właśnie działalność wymienionych poniżej podmiotów w największym stopniu decyduje o rozwoju i randze tańca jako istotnej dziedziny kultury na Lubelszczyźnie.

2.1.1. Zespoły tańca ludowego

W regionie lubelskim działa wiele zespołów tańca ludowego, które aktywnie uczestniczą w promowaniu kultury tanecznej, w ich przypadku nierozzerwalnie związanej z kultywowaniem ludowych tradycji i obrzędów. Ze względu na stałą siedzibę wraz z infrastrukturą umożliwiającą prowadzenie prób, oraz kierownictwo zatrudnione na stałych etatach lub umowach o pracę – umożliwiającym systematyczną pracę i planowanie długoletniej działalności – część z nich w dużym stopniu decyduje o rozwoju tańca ludowego. Są to: Zespół Pieśni i Tańca „Lublin” im. Wandy Kaniorowej (Lublin), Zespół Pieśni i Tańca „Jawor” Uniwersytetu Przyrodniczego (Lublin), Zespół Tańca Ludowego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej (Lublin), Zespół Pieśni i Tańca Uniwersytetu Medycznego (Lublin), Zespół Tańca Ludowego „KOS” (Głusk/Lublin), Zespół Pieśni i Tańca „POWIŚLE” (Puławy), Zespół Tańca Ludowego „Biawena”(Biała Podlaska), Zespół Pieśni i Tańca „Zamojszczyzna” (Zamość), Zespół Pieśni i Tańca Roztocze (Tomaszów Lubelski).

Poza ww. warto jeszcze wymienić kilka innych bardzo aktywnych zespołów ludowych z terenu Lubelszczyzny: Zespół Tańca Ludowego „Luszczyniaczy” (Świdnik), Zespół Pieśni i Tańca Ludowego „Dzieci Podlasia” (Międzyrzec Podlaski), Zespół Pieśni i Tańca Ziemi Łukowskiej „Łukowiacy” (Łuków).

2.1.2. Zespoły tańca współczesnego

Na terenie Lubelszczyzny działają dwa zawodowe zespoły tańca współczesnego, oba z siedzibą w Centrum Kultury w Lublinie: Lubelski Teatr Tańca i Teatr Maat Projekt. W obu zespołach występują zatrudnieni na etatach tancerze i menedżerowie, dzięki czemu możliwy jest ich stały rozwój artystyczny i organizacyjny.

Lubelski Teatr Tańca liczy obecnie 5 członków (Beata Mysiak, Anna Żak, Wojciech Kaproń, Ryszard Kalinowski, Anna Kalita). Poza tworzeniem autorskich spotkań LTT jest także m.in. organizatorem dwóch dużych festiwali: Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca (14. edycji od roku 1997) oraz Forum Tańca Współczesnego (od 2003 roku). Dzięki finansowej i organizacyjnej stabilizacji Teatr podejmuje wiele krótko- i długofalowych inicjatyw m.in. współpracę zagraniczną w celu organizowania międzynarodowych przedsięwzięć artystycznych i edukacyjnych, których celem jest promocja tańca współczesnego w Polsce i zagranicą.

Także Teatr Maat Projekt, założony i kierowany przez Tomasza Bazana, poza autorską twórczością artystyczną bazującą na technice tańca *butō*, inicjuje wydarzenia teatralne, w tym festiwal nawiązujący do artystycznej misji Teatru, czyli Międzynarodowy Maat Festiwal (rocznie od 2009). W ostatnim okresie działalność artystyczna Teatru wykracza poza macierzystą instytucję, obejmując projekty we współpracy z artystami z całej Polski.

Zarówno LTT, jak i Maat prowadzą warsztaty oparte na technikach tańca stosowanych w swojej działalności artystycznej. Oba teatry wykorzystują w swojej działalności pomieszczenia Centrum Kultury wyposażone w niezbędne udogodnienia techniczne oraz korzystają z pomocy zatrudnionych w CK pracowników technicznych i administracyjnych.

Na poziomie profesjonalnym, choć bez stałych etatów dla tancerzy, działa także Grupa Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej. Nieprzerwanie od 1993 roku gromadzi ona w swoich szeregach studentów lubelskich uczelni zainteresowanych tańcem współczesnym, proponując im stałe zajęcia warsztatowe, jak i udział w produkcjach scenicznych. Od roku 2006 pod kierunkiem Anny Żak GTWPL zrealizowała kilka autorskich przedstawień oraz aktywnie uczestniczyła w organizacji Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca, jednego z najważniejszych festiwali tańca w Polsce. Grupa ma stały dostęp do sali prób i niezbędnego zaplecza technicznego na Politechnice Lubelskiej, przez którą – jako jeden z uczelnianych zespołów artystycznych – jest dotowana. Niektóre spośród tancerek GTWPL dysponujących najbardziej zaawansowaną techniką taneczną, podejmuje własne inicjatywy artystyczne, a także zajmuje się prowadzeniem lekcji tańca współczesnego w Lublinie.

W roku 2008 pojawiła się w Lublinie jeszcze jedna ciekawa inicjatywa w dziedzinie tańca współczesnego, *d&a dance action*, powołana do życia przez Darię Dziedzic i Annę Żak. Duet ten zaprezentował jak dotąd jeden wyprodukowany w Centrum Kultury spektakl *Daleko od ciała* i, nie licząc kilku akcji tanecznych, zawiesił swoją aktywność.

Poza tymi teatrami warto jeszcze zwrócić uwagę na nieliczne młodzieżowe zespoły działające w oparciu o techniki tańca współczesnego i próbujące swoich sił w ambitnych projektach artystycznych, wykraczających poza zwykłą rozrywkę, czy sposób spędzania wolnego czasu. Do najaktywniejszych w tym względzie należą: Teatr Tańca ES Renaty Pyszniańskiej działający w Lublinie od roku 1981, Estrada Dziecięca powstała w roku 1990 w Chełmie (kierownictwo artystyczne: Renata i Sebastian Jakimiuk), Grupa Tańca Współczesnego ADA z Biłgoraja pod kierunkiem Edyty Buczek, grupa Galatea z Nałęczowa pod kierownictwem Emili Osińskiej-Marczak. Są to zespoły mocno wyróżniające się na tle zdominowanej przez „teledyskową” estetykę młodzieżowej twórczości tanecznej. Co istotne, wielu tancerzy opuszczających te zespoły ze względu na wiek, kontynuuje swoją taneczną aktywność w Grupie Tańca Współczesnego Politechniki Lubelskiej, a ostatnio także na Wydziale Tańca PWST w Bytomiu.

Na uwagę zasługuje również fakt podejmowania przez niektóre z tych zespołów wysiłku organizacji ważnych wydarzeń o charakterze międzynarodowym, jak np. goszczenie profesjonalnych zespołów z Białorusi czy USA przez Estradę Dziecięcą z Chełma. Instytucja ta współdziałała także z Lubelskim Teatrem Tańca przy organizacji spektakli w ramach Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca. Jest to jeden z priorytetów działalności LTT w celu popularyzacji tańca współczesnego w regionie lubelskim.

2.1.3. Balet klasyczny w różnych formach

Podobnie jak wymienione powyżej amatorskie zespoły tańca współczesnego, na uwagę zasługują również nieliczne na terenie Lublina i regionu zespoły realizujące swoje zainteresowanie tańcem poprzez technikę baletu klasycznego, taniec dawny lub nawet flamenco.

Najważniejszy z nich to zespół tancerzy działających przy Teatrze Muzycznym w Lublinie. Pod kierownictwem Violetty Suskiej pracuje tu obecnie grupa 15 tancerzy, wspierająca swoim udziałem przede wszystkim repertuar operetkowy i niekiedy operowy Teatru. Jednak miały tu także miejsce nieliczne prezentacje typowo taneczne, takie jak *Królowna Śnieżka* i *Nie tylko Jezioro Łabędzie – impresje baletowe*.

Na uwagę zasługuje również Społeczne Ognisko Baletowe w Lublinie założone w 1956 roku, a obecnie kierowane przez Alicję Kowalczyk. Realizuje ono bogaty program edukacyjny, organizując także regularne pokazy etiud tanecznych zarówno w Lublinie, jak i poza granicami kraju. Jako jedno z nielicznych tego typu stowarzyszeń na Lubelszczyźnie SOB nawiązało kontakty w Polsce i zagranicą, dzięki którym organizowane są wizyty wysokiej klasy tancerzy i pedagogów baletu w Lublinie, jak też wyjazdy młodych tancerzy z Lublina poza granice Polski.

Aktywne ognisko baletowe działa także w Puławach. Jest to kierowana przez Zofię Stec grupa „Etiuda”, której historia sięga roku 1968. Kilku tancerzy wywodzących się z tej grupy znalazło się potem m.in. w Polskim Teatrze Tańca i zespołach baletowych w Malmö, Montrealu i Dreźnie.

2.1.4. Inne formy tańca

Interesującą grupą jest Zespół Tańca Dawnego „Belriguardo” założony w roku 2001, działający obecnie w Młodzieżowym Domu Kultury w Lublinie. Ta amatorska grupa tancerzy promuje w Lublinie i regionie styl tańca zupełnie odmienny od powszechnie dominującego, wraz z całą kulturą i obyczajowością dawnych epok poprzez specjalnie dobrany kostium, atrybuty i muzykę.

Choć ogromna ilość działających w Lublinie i regionie zespołów, szkół i indywidualnych przedstawicieli tańca towarzyskiego, *disco* czy *hip-hop* lub *breakdance*, nie jest przedmiotem niniejszego opracowania, należy zauważyć, że style te przyciągają ogromną rzeszę młodych ludzi poszukujących dla siebie ciekawych form spędzenia wolnego czasu.

3. Infrastruktura

Podstawowe obiekty dostępne dla tańca w Lublinie i regionie to: teatry, centra kultury, domy kultury, a także uczelnie wyższe i szkoły.

3.1. Teatry i Centra Kultury

Głównym miejscem dla promocji tańca współczesnego jest obecnie Centrum Kultury w Lublinie wraz z filią pod nazwą Warsztaty Kultury. Posiada ono dwie sale warsztatowe oraz profesjonalnie wyposażoną scenę (150 miejsc na widowni) wraz z obsługą techniczną. Do dyspozycji artystów i organizatorów wydarzeń tanecznych jest także zespół administracyjno-księgowy. Dzięki temu odbywa się tu regularna produkcja spektakli, pokazy, warsztaty, a także kilkudniowe międzynarodowe festiwale tańca.

Pod zarządem CK jest też miejska scena plenerowa zwana Muszlą Koncertową Ogrodu Saskiego (1100 miejsc na widowni). Także i to miejsce wykorzystywane jest do prezentacji tańca (głównie tańca ludowego i współczesnego) w okresie od maja do września. Dzięki modernizacji obiektu i wyposażeniu w nowoczesny sprzęt dźwiękowy i oświetleniowy możliwa jest tu organizacja m.in. letniego Forum Tańca Współczesnego z udziałem wysokiej klasy zespołów z całej Europy.

Ciekawym i przyjaznym dla tańca miejscem jest Teatr im. Hansa Christiana Andersena. Mimo stosunkowo niewielkiej sceny i widowni (130 miejsc) jest to miejsce cenne dla tańca z uwagi na duże zainteresowanie dyrekcji Teatru współpracą przy organizacji zarówno spektakli własnych, w których uczestniczą tancerze i choreografowie (np. *Piękna i Bestia* z udziałem Anny Żak, tancerki Lubelskiego Teatru Tańca), jak i innych wydarzeń, np. Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca.

W Teatrze Muzycznym w Lublinie (300 miejsc na widowni) regularnie prezentowany jest taniec klasyczny (lekcje i próby zespołu tanecznego TM), a czasem także taniec współczesny (za sprawą festiwalu organizowanego przez Lubelski Teatr Tańca), lub też inne formy taneczne (działalność impresaryjna TM).

Teatr im. Juliusza Osterwy (384 miejsca na widowni), główna w regionie scena dramatyczna, także sporadycznie udostępnia swoją przestrzeń do prezentacji tańca, lecz dzieje się to wyłącznie za sprawą wynajmu obiektu przez zewnętrznych organizatorów wydarzeń tanecznych.

3.2. Domy kultury, uczelnie i szkoły

Zespoły tańca ludowego korzystają z pomieszczeń swoich mecenasów, tj. domy kultury i uczelnie. Każda lubelska uczelnia utrzymująca zespół tańca ludowego (a niekiedy także współczesnego czy towarzyskiego) zapewnia mu dostęp do sali prób i niezbędnego sprzętu technicznego wraz z zapleczem. Prezentacji repertuaru służą wtedy należące do poszczególnych uczelni aule czy sale gimnastyczne. Niezwykłym miejscem jest Akademickie Centrum Kultury UMCS „Chatka Żaka” w Lublinie posiadające profesjonalną scenę wraz z zapleczem technicznym i obsługą. Dodatkowo w obiekcie znajdują się mniejsze sale warsztatowe, z których korzystają zarówno zespoły wspierane bezpośrednio przez Uniwersytet, jak i pojedynczy artyści szukający przyjaznego miejsca dla niezależnej twórczości. „Chatka Żaka” to także jeden z głównych obiektów do prezentacji spektakli podczas Międzynarodowych Spotkań Teatrów Tańca.

Również wymienione wcześniej ogniska baletowe i amatorskie zespoły tańca współczesnego korzystają z pomieszczeń domów kultury w Lublinie, Chełmie, Biłgoraju, Nałęczowie, Puławach, Bełżycach. Ciekawy jest przypadek lubelskiego Społecznego Ogniska Baletowego, które na co dzień korzysta z obiektów jednej z lubelskich szkół podstawowych, a swoje koncerty prezentuje m.in. na scenie Centrum Kongresowego Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.

Wydaje się, że w Lublinie i w regionie wciąż za mało jest obiektów potencjalnie „przyjaznych” aktywności tanecznej, które mogłyby zostać wykorzystane na cele taneczne. Zaporę stanowią tutaj głównie kwestie finansowe, a więc koszty utrzymania danego obiektu (energia, obsługa, zużycie sprzętu itp.). Często jest to także niedostateczna jakość obiektu (brak odpowiedniej podłogi, niedostateczne wymiary sali, niska jakość sprzętu, czy po prostu niedostępność ze względu na zajętość przez inne formy aktywności w obiekcie), co dotyczy zwłaszcza domów kultury. Coraz częściej w Lublinie udaje się wprowadzić taniec do obiektów czy miejsc nietypowych, jakimi są ulice miasta, place, parkingi, obiekty przemysłowe, hale targowe, a nawet dachy budynków. Są to jednak przede wszystkim miejsca do prezentacji niezwykłych spektakli i akcji tanecznych. Infrastruktura związana z codzienną pracą tancerza czy choreografa pozostaje wciąż ograniczona, co znacznie ogranicza możliwości samorozwoju zainteresowanych, pozbawionych swobodnego i systematycznego dostępu do sal prób i wyposażenia technicznego. Jest to szczególnie dotkliwie w przypadku osób dojrzałych, których cele wykraczają poza zwykłe podtrzymanie formy fizycznej.

4. Sugestie dotyczące możliwości rozwoju regionalnego

Podobnie jak w infrastrukturze, tak i w organizacji form kształcenia tancerzy i choreografów konieczna jest poprawa jakości i ilości oferowanych możliwości. Tylko nieliczne zespoły, niezależnie od rodzaju tańca, jakim się zajmują, dysponują ofertą stałej i systematycznej pracy na rzecz rozwoju tancerza i choreografa. Szczególnie duże nadzieje związane są zatem z modernizacją kilku obiektów kulturalnych w Lublinie i regionie. Chodzi przede wszystkim o rozbudowę Centrum Kultury (zakończenie robót planowane na początek roku 2013), które będzie posiadać nowoczesną scenę typu *black box* oraz unowocześnione i powiększone sale warsztatowe. Jedną z nich będzie do wyłącznej dyspozycji Lubelskiego Teatru Tańca, dzięki czemu zostanie uruchomiony m.in. specjalny program artystyczno-rezydencyjny dla artystów z Polski i zagranicy, chcących w Lublinie zrealizować swój pomysł na projekt.

Drugim obiektem jest modernizowane Centrum Spotkania Kultur (ukończenie remontu – 2015). Jest to budynek typu „teatr wielki”, z bardzo dużą sceną główną i widownią na 1200 miejsc oraz dwiema mniejszymi scenami i kilkoma salami konferencyjnymi i galeriami. Dzięki temu pojawią się w Lublinie techniczne możliwości do prezentacji spektakli i projektów w skali *large*, czyli pokazy takich grup, jak np. Netherlands Dance Theatre czy Ultima Vez.

Trzecim obiektem poddanym obecnie remontowi (zakończenie remontu – koniec 2011), który może być wykorzystywany do prezentacji tańca jest Teatr Stary. Ten zabytkowy budynek z nowoczesną sceną i widownią (200 miejsc), wyposażony w nowoczesny sprzęt oświetleniowy i dźwiękowy, będzie z pewnością atrakcyjnym miejscem dla choreografów i innych twórców poszukujących oryginalnych przestrzeni do prezentacji tańca.

Poza trzema opisanymi obiektami w Lublinie modernizacji uległy (bądź właśnie podlegają) ważne budynki, a wraz z nimi także zespoły zarządzające w regionie, m.in. w

Chełmie i Krasnymstawie. Na podobne unowocześnienie czekają Puławy i Kraśnik, miasta o dużej tradycji i potencjale tanecznym.

Jednak w ślad za pozytywnymi zmianami w obszarze infrastruktury, niezbędne wydają się również zmiany w ofercie merytorycznej. Konieczne jest m.in. dostosowanie poziomu i zakresu kształcenia tancerzy, instruktorów i animatorów na wydziałach lubelskich uczelni, które oferują wiedzę o tańcu nie zawsze nadążającą za dynamicznie zmieniającą się rzeczywistością taneczną. Podobnie niezbędne wydaje się wprowadzenie wiedzy o tańcu artystycznym do szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich. Takim posunięciem będzie program pilotażowy Instytutu Muzyki i Tańca oraz Lubelskiego Teatru Tańca z udziałem grona pedagogów z Polski, który zostanie niebawem wprowadzony do trzech szkół podstawowych w Lublinie.

5. Podsumowanie

Na zakończenie należy stwierdzić, że taniec jest dziedziną niezwykle aktywizującą mieszkańców regionu lubelskiego, szczególnie ludzi młodych, którzy pomimo trudności i przeszkód niezwykle licznie uczestniczą w życiu tanecznym w bardzo różnych obszarach i formach. Trzeba jednak dodać, że ocena stanu tańca w Lublinie i na Lubelszczyźnie jest zróżnicowana i zależy od tego, o jakim tańcu mówimy. Z pewnością taniec ludowy jest wciąż bardzo popularny i cieszy się dużym wsparciem finansowym i organizacyjnym, a najbardziej zaniedbany wydaje się balet klasyczny (pomimo kilku bardzo cennych inicjatyw i regularnych prób jego popularyzacji). Z pewnością obie te formy są na Lubelszczyźnie nieporównywalnie mniej popularne niż *hip-hop*, *street dance* i podobne gatunki tańca, czy taniec towarzyski. Zupełnie nieuzasadnione wydaje się jednak zestawianie ze sobą zjawisk tanecznych tak odrębnych pod względem rodowodu i celu działalności.

Bardzo pozytywnie rysują się perspektywa rozwoju tańca współczesnego. Zarówno aktywność artystyczna i organizacyjna takich podmiotów jak Lubelski Teatr Tańca czy Teatr Maat Projekt, jak i rosnące zainteresowanie tą formą aktywności tanecznej wśród grup amatorskich, a nawet komercyjnych szkół tańca pozwala patrzeć z nadzieją w przyszłość. Postępująca w dobrym tempie modernizacja infrastruktury teatralnej oraz wyraźnie przychylna postawa administracji samorządowej w Lublinie wobec ludzi kultury napawają optymizmem i tworzą perspektywę szybkiego rozwoju tańca na najwyższym poziomie.